

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2005. november 30.*

A T-250/02. sz. ügyben,

az **Autosalone Ispra Snc** (Ispra [Olaszország], képviseli B. Casu ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Atomenergia-közösség** (képviselet az Európai Közösségek Bizottsága, azt pedig képviseli E. de March, meghatalmazotti minőségben, segítője A. Dal Ferro ügyvéd, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

az Európai Atomenergia-közösség EA 188. cikk második bekezdése alapján, szennyvízgyűjtő kiöntése által okozott kár miatti szerződésen kívüli felelősségének megállapítása és e Közösségnek az így bekövetkezett károk megtérítésére való kötelezése iránti keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: olasz.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (második tanács),

tagjai: J. Pirrung elnök, A. W. H. Meij és I. Pelikánová bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. október 26-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

¹ Az EA 151. cikk kimondja:

„A Bíróság hatáskörrel rendelkezik a[z EA] 188. cikk második bekezdésében említett kártérítési vitákban.”

- 2 Az EA 188. cikk második bekezdése ekként rendelkezik:

„Szerződésen kívüli felelősség esetén a Közösség a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően megtéríti az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat.”

- 3 Az Olasz Köztársaság és az Európai Atomenergia-közösség Bizottsága között Általános Hatáskörű Közös Nukleáris Kutatóközpont (a továbbiakban: Központ) létesítéséről Rómában, 1959. július 22-én kötött megállapodás (a továbbiakban: KKK-megállapodás), amelyet Olaszországban az 1960. augusztus 1-jei 906. sz. törvény (GURI 212. sz., 1960. augusztus 31., 3330. o.) hajtott végre, kimondja:

„Az olasz kormány a jelen megállapodás hatálybalépésétől számított kilencvenkilenc évi időtartamra, évi 1 (egy) európai monetáris megállapodás (EMM) szerinti elszámolási egység jelképes bérleti díj fejében az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére bocsátja az isprai Nukleáris Tanulmányok Központját, valamint a körülbelül 160 hektáros területet, amelyen épült.”

- 4 A KKK-megállapodás F. mellékletének 1. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A Központ sérthetetlen és az Európai Közösségek Bíróságának engedélye nélküli házkutatás, közcélra való igénybevétel, elkobzás, kisajátítás, valamint minden közigazgatási és bírósági kényszerintézkedés alól mentes [...]”

- 5 A KKK-megállapodás F. mellékletének 3. cikke kimondja:

„(1) A hatáskörrel rendelkező olasz hatóságok a Bizottság kérelmére hatásköreikkel élve biztosítják a Központ minden szükséges közüzemi szolgáltatással való ellátását. E szolgáltatások bármelyikének megszakadása esetén az olasz hatóságok minden tőlük telhető intézkedést megtesznek a Központ szükségleteinek kielégítésére, hogy elkerüljék működésének akadályoztatását.

(2) Az olasz hatóságok vagy a felügyeletük alatt álló szervek által nyújtott szolgáltatások esetén a Központ különleges díjszabásra jogosult [...] Magánjogi társaságok vagy szervezetek által nyújtott szolgáltatások esetén az olasz hatóságok közbenjárnak annak érdekében, hogy e szolgáltatások nyújtásának feltételei a legkedvezőbbek legyenek.

(3) A Bizottság minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy az érintett közüzemi szolgáltatók arra jogosult és a Bizottság szükséges engedélyével rendelkező képviselői a Központ területén található megfelelő berendezéseket ellenőrizhessék, javíthassák és karbantarthassák.”

- 6 A KKK-megállapodás F. melléklete 16. cikkének (1) bekezdése többek között kimondja:

„A kormány kérheti [...], hogy tájékoztassák a Központban hozott, a tűzvédelemmel és az ionizáló sugárzás elleni védekezéssel kapcsolatos biztonsági és közegészség-védelmi intézkedésekről és rendelkezésekről.”

- 7 A Közös Kutatóközpont átszervezéséről szóló, 1996. április 10-i 96/282/Euratom bizottsági határozat (HL L 107., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 1. kötet, 299. o.) 9. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„A [Központ] főigazgató[ja] a Bizottság nevében meghozza a felelősségi körébe tartozó személyek és berendezések biztonságának biztosításához szükséges intézkedéseket.”

A jogvita előzményei

- 8 Az ügy irataiból kitűnik, hogy a felperes ingatlana Ispra község területén található, és azt az e helyen a közút alatt húzódó két 80 cm átmérőjű szennyvízcsőből álló szennyvízgyűjtő (a továbbiakban: első gyűjtőszakasz) határolja.
- 9 A felperes ingatlanának határát elhagyva a szennyvízgyűjtő a Ferrovie dello Stato (az olasz államvasutak) tulajdonában álló telken folytatódik. A szennyvízgyűjtő e szakaszát (a továbbiakban: második gyűjtőszakasz) boltozatos föld alatti járat alkotja, amelybe az első gyűjtőszakasz torkollik, amint ez a gyűjtő függőleges metszetének a felperes által a kereset mellékleteként benyújtott grafikus ábrázolásából (a továbbiakban: grafikus ábrázolás) kitűnik, és amelyről a Bizottság nem vitatta, hogy az vázlatosan a valós képet ábrázolja. Szintén a grafikus ábrázolásból tűnik ki, hogy e második szakaszt csupán rács választja el attól a közúttól, amely alatt az első szakasz található.
- 10 Az is kitűnik még a grafikus ábrázolásból, hogy a második szakaszt követően a gyűjtő a KKK-megállapodás 1. cikke alapján a Közösség rendelkezésére bocsátott ingatlanon folytatódik (a továbbiakban: harmadik gyűjtőszakasz), és ott azt 100 cm átmérőjű szennyvízcsatorna alkotja.

- 11 A grafikus ábrázolás azt is szemlélteti, hogy a központ rendelkezésére bocsátott telek enyhén a Ferrovie dello Stato telke felé lejt, amelyen a második gyűjtőszakasz található. Ez tűnik ki a Bizottság és a felperes által beadványaikhoz mellékelt helyszínrajzon megjelölt magasságokból is.

- 12 Azonban a tárgyaláson a Bizottság szakértője lényegében azt állította, hogy a telek felszíne nem befolyásolja a gyűjtő általános lejtését, mert az a földbe ásva húzódik. Azt is előadta, hogy a víz az első gyűjtőszakaszból a másodikba, a másodikból pedig a harmadikba folyik. Ezt az állítást a felperes is megerősítette azzal, hogy a tárgyaláson kifejezetten azt állította, hogy a harmadik gyűjtőszakasz kapacitása elégtelen a második gyűjtőszakaszból jövő víz egészének az elvezetésére. A felek tehát egyezően adják elő, hogy az első gyűjtőszakasz feljebb van a másodiknál, az pedig a harmadiknál.

- 13 A felek egyezően adják elő azt is, hogy 1990-ig, amikor is a Központ műszaki szolgálata munkálatokat végzett a harmadik gyűjtőszakaszon, e szakasz felső része nyitott csatornából (a továbbiakban: a harmadik gyűjtőszakasz első része), alsó része pedig 100 cm átmérőjű zárt csatornából (a továbbiakban: a harmadik gyűjtőszakasz második része) állt. Az 1990-ben végzett munkálatok során a harmadik gyűjtőszakasz első részén lévő nyitott csatornát 100 cm átmérőjű zárt csatornával váltották fel. Következésképpen e munkálatok elvégzése óta a harmadik gyűjtőszakasz egészét 100 cm átmérőjű zárt csatorna alkotja.

- 14 A kérdéses gyűjtő a Központ telkéről és Ispra város csatornáiból származó szennyvíz egy részét gyűjti össze.

- 15 Ispra városában 1992 júniusában heves vihar számos áradást okozott, így többek között elöntötte a felperes ingatlanát is.
- 16 Ispra község 1992-ben módosította a területén lévő csatornázási hálózatot. Mint az Ispra polgármesterének a Központ infrastruktúrával foglalkozó szolgálatához intézett 1992. október 7-i leveléből kitűnik, az isprai községi közigazgatás úgy határozott, hogy a községi területről származó szennyvíz egy részét a kérdéses gyűjtőn át vezeteti el. A munkálatoknak a Központ telkén történő elvégzése érdekében Ispra község földkiemelő gép és gépkezelő rendelkezésre bocsátását kérte e szolgálattól. Ugyanebben a levélben Ispra polgármestere kifejtette, hogy e beavatkozás a községi közigazgatás önálló kezdeményezése, és az vállalja annak minden felelősségét.
- 17 Ispra városában 2002. május 3-án heves vihar pusztított, zuhogó esővel, és a felperes létesítménye a gyűjtő kiöntése miatt víz alá került. Ugyanezen a napon az angerai csendőrőrs csendőrei, Ispra község műszaki szolgálatainak több tisztviselője és a Központ tisztviselői, köztük annak igazgatója a helyszínre mentek, és megállapították az áradás mértékét és terjedelmét, valamint a látható árvízkárokat.
- 18 A felperes 2002. május 19-i levelében felkérte az isprai községi közigazgatást, a Ferrovie dello Statót és a Bizottságot helyszíni szemle tartására és/vagy a 2002. május 3-i árvíz okainak és az azzal kapcsolatos felelősség peren kívüli megegyezés útján történő megállapítására szolgáló szakértői vizsgálat elvégzésére. E levélre válaszul a Bizottság jogtanácsosa a felperes jogtanácsosához 2002. június 17-én levelet intézett, amelyben tájékoztatta, hogy a Bizottság vitatja a Közösség felelősségét, és a Központ területén semmiféle vizsgálathoz nem járul hozzá.

Az eljárás és a felek kérelmei

- 19 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. augusztus 20-án benyújtott keresetlevelével a felperes megindította a jelen keresetet.
- 20 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (második tanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott, és az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 64. cikkében írt pervezető intézkedésként írásban kérdéseket intézett a felekhez, és felhívta őket, hogy azokra a tárgyalás előtt válaszoljanak. A felek a kitűzött határidőn belül választ adtak e kérdésekre.
- 21 A felek perbeszédeiket és válaszaikat az Elsőfokú Bíróság kérdéseire a 2004. október 26-i tárgyaláson adták elő.
- 22 A tárgyaláson az Elsőfokú Bíróság felhívta a Bizottságot, mutasson be minden olyan iratot, amelyből megállapítható, kinek a kérelmére végeztek munkálatokat 1990-ben a Központ műszaki szolgálatai a harmadik gyűjtőszakasz első részén. A kitűzött határidőre a Bizottság bemutatott bizonyos iratokat. A felperes, miután az Elsőfokú Bíróság felhívta a Bizottság által bemutatott iratokra vonatkozó esetleges észrevételei megtételére, a kitűzött határidőre megtette észrevételeit.
- 23 A szóbeli szakaszt 2005. április 19-én zárták le.

24 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- állapítsa meg az Európai Atomenergia-közösség kizárólagos és/vagy együttes és/vagy egyetemleges szerződésen kívüli felelősségét;
- kötelezze e Közösséget a bekövetkezett és a jövőben keletkező kár eljárás során, mindenképpen méltányosan meghatározandó összegének megtérítésére;
- rendelje el a következő bizonyításfelvételt:
 - kötelezze felvilágosítás adására a Központ igazgatóját és alkalmazottait, valamint az esetlegesen a helyszínen megjelent olasz hatóságokat;
 - rendeljen el tanúbizonyítást azzal, hogy a tanúk későbbi megnevezésének jogát a felperes kifejezetten fenntartja magának;
 - rendeljen el helyszíni szemlét és/vagy szakértői vizsgálatot, valamint minden más olyan bizonyítást, amelyet a felperesi állítások – ideértve a perbeli tényállás következtében bekövetkezett vagy a jövőben bekövetkező minden vagyoni és nem vagyoni kárra vonatkozó állításokat is – igaz voltának megállapítására alkalmasnak ítél;
- kötelezze az alperest a költségek viselésére.

25 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a felperes bizonyításfelvétel iránti kérelmeit;

- utasítsa el a keresetet, mint elfogadhatatlant vagy mint megalapozatlant;

- kötelezze a felperest a költségek viselésére.

26 Az Elsőfokú Bíróság kérdésére válaszul a felperes a tárgyaláson kijelentette: első kérelmével valójában azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság egyedül a Közösség szerződésen kívüli felelősségének fennállását állapítsa meg.

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

27 A Bizottság – elfogadhatatlansági kifogás külön beadványban való előterjesztése nélkül is – azzal az indokkal vitatja a kereset elfogadhatóságát, hogy a keresetlevél nem felel meg az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-ának, miszerint a keresetlevélnek többek között tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését.

- 28 A Bizottság álláspontja szerint az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a keresetlevélben szereplő közléseknek kellően világosaknak és pontosaknak kell lenniük ahhoz, hogy az alperes számára a védekezést, az Elsőfokú Bíróság számára pedig a határozathozatalt adott esetben további adatok nélkül is lehetővé tegyék. Az ítélkezési gyakorlat azt is kimondja: a kereset elfogadhatóságának feltétele, hogy magából a keresetlevél szövegéből, legalább összefoglalva, ám összefüggően és érthetően ki kell tűnniük a kereset alapjául szolgáló lényeges ténybeli és jogi adatoknak (lásd az Elsőfokú Bíróság T-53/96. sz., *Syndicat des producteurs de viande bovine és társai kontra Bizottság* ügyben 1996. november 21-én hozott végzésének [EBHT 1996., II-1579. o.] 21. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). E követelmény teljesítéséhez a közösségi intézmény által állítólagosan okozott kár megtérítése iránti kereset keresetlevelének tartalmaznia kell a felperes által az intézmény terhére rótt magatartásnak, a magatartás és az állítólagosan bekövetkezett kár közötti oksági kapcsolat megléte feltételezése okainak, valamint e kár jellegének és mértékének az azonosítását lehetővé tévő adatokat (lásd az Elsőfokú Bíróság T-79/96., T-260/97. és T-117/98. sz., *Camar és Tico kontra Bizottság és Tanács* egyesített ügyekben 2000. június 8-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2193. o.] 181. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 29 A jelen ügyben a megkívánt pontosság és világosság a felperes beadványaiból teljesen hiányzik. E tekintetben a Bizottság azt állítja, hogy számára a felperes beadványaiból nem állapítható meg, mi a Központ terhére rótt magatartás. E pontatlanság és e hiányosságok nem teszik lehetővé a Bizottság számára a védekezésre való felkészülést, sem az Elsőfokú Bíróság számára az ügy tényállásának elbírálását.
- 30 Emellett a Bizottság azt állítja, hogy a felperes beadványai az állítólagos károk valós voltának egyetlen bizonyítékát sem tartalmazzák, de még a károk előzetes becslését sem.
- 31 Végül a felperes általános jelleggel arra szorítkozik, hogy ingatlanának elöntése az érintett szennyvízgyűjtő kiöntéséhez kötődik, ám semmiféle magyarázatot nem ad az esemény lefolyását illetően, és nem szolgál tájékoztatással arról sem, mely okok indítják arra a feltételezésre, miszerint a kiöntés oka éppen a harmadik gyűjtőszakaszban volt.

- 32 A Bizottság hozzáteszi, hogy a felperes által kért bizonyításfelvétel nem ellensúlyozhatja a felperes beadványainak pontatlanságát.
- 33 A felperes lényegében azt állítja, hogy beadványai a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését kellően tartalmazzák, és így a kereset megfelel az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-ának c) pontjában előírt feltételeknek. Hozzáteszi, hogy nem köteles műszaki magyarázatot szolgáltatni a sérelmére bekövetkezett eseményre. Emellett lényegében azt adja elő, hogy az Elsőfokú Bíróságtól kért bizonyításfelvétel lehetővé teszi majd állításai valóságának bizonyítását.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 34 Az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja értelmében a keresetlevélnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését.
- 35 E követelményt a Bizottság által a fenti 28. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat körvonalazta pontosabban.
- 36 A jelen ügyben a keresetlevélből eléggé határozottan kitűnik, hogy a felperes lényegében azt rója a Bizottság terhére, hogy egyrészt a Bizottság megtagadta tőle a harmadik gyűjtőszakaszhoz az állapotának ellenőrzése és a szennyvízgyűjtő kiöntése okainak meghatározása végett való hozzáférést, másrészt, hogy elmulasztotta a harmadik gyűjtőszakasz karbantartását és azon a kiöntés megelőzéséhez vagy megakadályozásához szükséges munkálatok elvégzését.

- 37 Azonban elsőként a harmadik gyűjtőszakaszhoz való hozzáférés megtagadásáról szólva, e megtagadáshoz kapcsolódó kárra vonatkozó állítás és kártérítési követelés hiányában az e megtagadásra alapozott kifogás a helyszíni szemlére vonatkozó bizonyításvételi kérelemmel esik egy tekintet alá. Így tehát ezt az állítást a bizonyításvételi kérelmek körében kell majd megvizsgálni (lásd a lenti 99. és 100. pontot).
- 38 Másrészt, a harmadik gyűjtőszakasz karbantartásának és azon munkálatok végzésének állítólagos elmulasztásáról szólva a felperes keresetlevelében előadja, hogy ez a mulasztás az oka ingatlana elöntésének, és a létesítménye különböző részeiben és a keresetlevelben összefoglalóan megjelölt vagyontárgyaiban esett károk megtérítését követeli. Így tehát a harmadik gyűjtőszakasz karbantartásának és azon munkálatok végzésének állítólagos elmulasztásával okozott kárelemek vonatkozásában a kereset az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontjában előírt követelményeknek megfelel.
- 39 Rögzíteni kell még, hogy a felperes a jövőben bekövetkező vagyoni kár, valamint a bekövetkezett és a jövőben bekövetkező nem vagyoni kár megtérítését is követeli, ám semmiféle olyan adatot nem szolgáltat, amely ezek jellegének vagy mértékének megállapítását lehetővé tenné. E kárelemek tehát nem elégítik ki az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontjában előírt és a fenti 28. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatban pontosabban körvonalazott követelményeket.
- 40 E körülmények között a kereset a harmadik gyűjtőszakasz karbantartásának és azon munkálatok végzésének állítólagos elmulasztásával a keresetlevelben összefoglalóan megjelölt vagyontárgyakban esett állítólagos károk megtérítésére vonatkozó részében elfogadhatónak tekintendő.

Az ügy érdeméről

Előzetes észrevételek

- 41 Emlékeztetni kell arra, hogy amint ez az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, a Közösség EA 188. cikk második bekezdése szerinti, szerződésen kívüli felelősségének megállapíthatósága és a bekövetkezett kár megtérítéséhez való jog érvényesítése a közösségi intézményeknek felrótt magatartás jogellenességére, a kár ténylegességére, valamint a magatartás és az előadott kár közötti ok-okozati összefüggés létezésére vonatkozó összes feltétel egyidejű teljesülését feltételezi (lásd különösen a Bíróság C-308/87. sz., Grifoni kontra EAK ügyben 1990. március 27-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-1203. o.] 6. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 42 E tekintetben kizárólag a valamely közösségi intézménynek vagy szervnek felróható cselekmények válthatják ki a Közösség felelősségét (lásd ebben az értelemben a Bíróság 118/83. sz., CMC és társai kontra Bizottság ügyben 1985. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 2325. o.] 31. pontját és C-234/02. P. sz., Ombudsman kontra Lamberts ügyben 2004. március 23-án hozott ítéletének [EBHT 2004., I-2803. o.] 59. pontját).
- 43 Amennyiben valamelyik feltétel nem teljesül, a keresetet a többi feltétel vizsgálata nélkül teljes egészében el kell utasítani (lásd az Elsőfokú Bíróság T-170/00. sz., Förde-Reederei kontra Tanács és Bizottság ügyben 2002. február 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-515. o.] 37. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 44 E megfontolások alapján kell tehát a felek Közösséget terhelő felelősségre vonatkozó érveit vizsgálni.

A felek érvei

- 45 A felperes azt rója a Bizottság és/vagy a Központ terhére, hogy elmulasztotta a harmadik gyűjtőszakasz karbantartását és/vagy az azon az ismételt kiöntés megelőzéséhez vagy megakadályozásához szükséges munkálatok elvégzését, dacára a harmadik gyűjtőszakasz elégtelen vízelvezető kapacitásából eredő nyilvánvaló veszélyességének, amelyről a Bizottságnak a szennyvízgyűjtő 1992-es kiöntése óta tudomása volt. A felperes kárának kiváltó oka ugyanis az a tény, hogy a harmadik gyűjtőszakasz kapacitása elégtelen a második gyűjtőszakaszból érkező víz egészének az elvezetésére (lásd a fenti 12. pontot).
- 46 E magatartás a Bizottságnak és/vagy a Központnak több tényező miatt is felróható.
- 47 Legelőször is a Központ telkén lévő harmadik gyűjtőszakasz a Központ kizárólagos rendelkezése alatt áll és harmadik személyek számára nem hozzáférhető, mivel a KKK-megállapodás F. mellékletének 1. cikke értelmében e telek sérthetetlen, házkutatás, elkobzás, valamint minden közigazgatási és bírósági kényszerintézkedés alól mentes.
- 48 Ezenkívül közismert, hogy a közműberendezések karbantartása és a Központ telkén húzódo gyűjtőszakasz hibáinak javítása mindig is a Központ feladata volt, tisztviselői és technikusai útján, és az ellenkezőjének bizonyítása a Bizottság feladata.
- 49 Végül a felperes az Ufficio tecnico comunale (községi műszaki szolgálat, a továbbiakban: isprai UTC) illetékesének 1999. március 16-án kelt nyilatkozatára hivatkozik, miszerint a harmadik gyűjtőszakasz karbantartása és kezelése nem a községi igazgatás felelőssége, mert az a Központ ingatlanán található.

- 50 A felperes szerint az alperes terhére rótt magatartás jogellenessége elsősorban azon alapul, hogy az a 96/282 határozat 9. cikkének (3) bekezdésében írt kötelezettség megszegését jelenti, miszerint a Központ főigazgatója a Bizottság nevében meghozza a felelősségi körébe tartozó személyek és berendezések biztonságának biztosításához szükséges minden intézkedést. A Bizottság állításával ellentétben e rendelkezés a jelen ügyre alkalmazandó, mivel a Központ szennyvízgyűjtő létesítményei a Központ kizárólagos birtokában lévő építményekhez, és így intézményi szerepének teljesítéséhez, valamint tevékenységének gyakorlásához kapcsolódnak. Továbbá a Közösség felelőssége már a Közös Nukleáris Kutatóközpont (KKK) átszervezéséről szóló, 1971. január 13-i 71/57/Euratom bizottsági határozat (HL L 16., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 1. kötet, 33. o.) tartalmilag a 96/282 határozat 9. cikkének (3) bekezdésével megegyező 10. cikkének (3) bekezdésében írt kötelezettségek megszegése folytán is kimondható lenne (a Bíróság C-308/87. sz., Grifoni kontra EAK ügyben 1994. február 3-án hozott ítélete [EBHT 1994., I-341. o.]).
- 51 A felperes szerint a kérdéses magatartás jogellenessége másodsorban abból adódik, hogy ellentétben áll a többek között a Központ létesítményeinek közelében élő lakosság közbiztonságának védelmére és megóvására szolgáló KKK-megállapodással.
- 52 A felperes szerint az alperes terhére rótt magatartás jogellenessége harmadsorban az olasz polgári törvénykönyv 2043. és 2051. cikkén alapul, amely cikkeket a jelen ügyre alkalmazni kell, mivel az EA 188. cikk második bekezdése a tagállamok jogában közös általános elvekre való utalás ellenére nem zárja ki az olasz jog különös szabályaira való hivatkozás lehetőségét (lásd ebben az értelemben Tesauro főtanácsnok fenti 41. pontban hivatkozott Grifoni kontra EAK ügyre vonatkozó indítványának [1990. március 27-én hozott ítélet, EBHT 1990., I-1212. o.] 17. pontját).
- 53 Így egyrészt az olasz polgári törvénykönyv 2043. cikke kimondja a károkozás tilalmának a tagállamok jogában közös elvét, amely a jelen ügyben a gondosság általános elvének a Bizottság és/vagy a Központ általi megszegése miatt alkalmazandó.

- 54 Másrészt a felperes szerint az alperes terhére rótt magatartás az olasz polgári törvénykönyvnek a dolgot felügyelete alatt tartó személy felróhatóságának egyszerű megdönthető vélelmét felállító 2051. cikke alapján megalapozza a Közösség felelősségét. Márpedig a jelen ügyben a harmadik gyűjtőszakasz a Központ felügyelete alatt állt, mivel afölött a tulajdonát képező és mentességet élvező ingatlan tartozékkaként kizárólagosan rendelkezett.
- 55 A felperes hozzáteszi, hogy a Corte suprema di cassazione (olasz semmítőszék) ítélkezési gyakorlata szerint az olasz polgári törvénykönyv 2051. cikkének hatálya alá tartozik a közigazgatás is a közösség általános és közvetlen használatára nem szolgáló kincstári javak és vagyontárgyak esetén – mint például a jelen ügyben a szennyvízgyűjtő – ha korlátozott területi kiterjedésük az arra jogosult jogalany számára a felügyeletet és az ellenőrzést lehetővé teszi.
- 56 A Bizottság elsősorban azt állítja, hogy a Központot semmiféle felelősség nem terheli a harmadik gyűjtőszakasz vonatkozásában, és hogy következképpen e harmadik szakasz karbantartásának, illetve az ezen végzendő munkálatoknak az elmaradása nem róható fel sem a Bizottságnak, sem a Központnak.
- 57 E tekintetben előadja: a KKK-megállapodás F. mellékletének 3. cikke kimondja, hogy a hatáskörrel rendelkező olasz hatóságok a Bizottság kérelmére hatásköreikkel élve biztosítják a Központ minden szükséges közüzemi szolgáltatással való ellátását. E cikk rögzíti még, hogy a Bizottság minden szükséges intézkedést megtesz ahhoz, hogy az érintett közüzemi szolgáltatók arra jogosult és a Bizottság szükséges engedélyével rendelkező képviselői a Központ területén található megfelelő berendezéseket ellenőrizhessék, javíthassák és karbantarthassák. Ebből a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy „a Központ [telkéül szolgál] ingatlan területenkívülisége nem áll útjában” a közüzemi szolgáltatásokat nyújtó létesítmények karbantartásával és javításával megbízott technikusok munkavégzésének.

- 58 A Bizottság álláspontja szerint e rendelkezéseket sem „meg [nem] előzi”, sem hatályon kívül nem helyezi, sem nem módosítja az isprai UTC illetékesének nyilatkozata, amely szerint a községi közigazgatás nem felelős a Központ telkéről szolgáló ingatlanon húzódó szennyvízgyűjtő karbantartásáért és kezeléséért. Először is e nyilatkozat meghaladja az isprai UTC felelősének hatáskörét, aki nem jogosult annak a községi közigazgatásnak a polgári jogi felelősségéről nyilatkozni, amelynek maga is részét képezi. Továbbá ez a nyilatkozat nyilvánvalóan ellentétben áll a fenti 16. pontban említett 1992. október 7-i levél tartalmával, miszerint a községi beavatkozás a községi közigazgatás önálló kezdeményezése, és az vállalja annak minden felelősségét. Végül az isprai UTC illetékesének nyilatkozata nem alapozhatja meg a Központ szennyvízgyűjtő karbantartásában való felelősségét.
- 59 A KKK-megállapodás vonatkozó rendelkezéseit nem vonja kétségbe továbbá az sem, hogy esetenként a Központ hasznosnak vélte, hogy a létesítményeken maga végezzen el bizonyos munkálatokat, mivel e beavatkozások mindig a helyi közigazgatás kérésére történtek. A Központ telkén húzódó gyűjtőszakaszon 1990-ben végzett munkálatokat pedig a Ferrovie dello Stato és az isprai községi közigazgatás kérésére végezték el.
- 60 Másodsorban a harmadik gyűjtőszakasz karbantartása vagy azon munkálatok végzése elmaradásának állítólagos jogellenességéről szólva a Bizottság előadja, hogy a kereset e mulasztás kifogásolására szorítkozik, annak pontosabb megjelölése nélkül, melyek lettek volna a felperes által hiányolt elvégzendő munkálatok, és így a Közösség jogsértő magatartása jellegének meghatározása nélkül.
- 61 A Bizottság hozzáteszi, hogy a felperes által hivatkozott rendelkezések egyikét sem sértették meg.

- 62 Először is azt állítja, hogy a 96/282 határozat 9. cikkének felperes javasolta értelmezésével ellentétben a Központ igazgatójának e cikkben írt kötelezettsége a felelősségi körébe tartozó személyek és berendezések biztonságának biztosításához szükséges intézkedések meghozatalára a Központ azon sajátos tevékenységeire korlátozódik, amelyekkel a Közösség a közösségi kutatási programot teljesíti. A Központ területén húzódó szennyvízgyűjtők kezelése és karbantartása nem tartozik e sajátos tevékenységek közé. A Bizottság vitatja, hogy a fenti 41. és 50. pontban hivatkozott Grifoni kontra EAK ügyekben hozott ítéletekből az következik, hogy az EAK felelőssége a 71/57 határozat – 96/282 határozat 9. cikkével azonos – 10. cikke alapján kimondható.
- 63 A Bizottság ezután előadja, hogy noha a KKK-megállapodás F. mellékletének 16. cikke különleges biztonsági és közegészség-védelmi intézkedések elfogadására kötelezi, e rendelkezés a KKK-megállapodás preambuluma és egyéb rendelkezéseire tekintettel értelmezve a tűzveszélyre és az ionizáló sugárzás okozta veszélyekre vonatkozik, melyekről pedig a jelen ügyben nincs szó.
- 64 Ezenkívül azt állítja, hogy mivel egyetlen közösségi intézmény és szerv sem köteles a szennyvízgyűjtőkre ügyelni, a Közösség felelősségét nem alapozhatja meg az, hogy intézményei vagy szervei nem tartották be az elvárható gondosság legalapvetőbb szabályait. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság már kimondta, hogy a Közösség szerződésen kívüli felelőssége jogellenes magatartás hiányában nem állhat fenn (az Elsőfokú Bíróság T-213/97. sz., Eurocoton és társai kontra Tanács ügyben 2000. november 29-én hozott ítélete [EBHT 2000., II-3727. o.]).
- 65 A Bizottság álláspontja szerint a felperes hivatkozása az olasz polgári jog rendelkezéseire nem helytálló. Az EA 188. cikk második bekezdése kizárólag a tagállamok jogában közös általános elvekre utal, nem pedig a különböző nemzeti jogrendszerek különös szabályaira (a Grifoni kontra EAK ügyben 1994. február 3-án hozott ítélet [fenti 50. pont] 8. pontja). A felperes ennek ellenkezőjét alátámasztani kívánó érvei Tesauro főtanácsnoknak a Grifoni kontra EAK ügyre vonatkozó indítványában (1990. március 27-én hozott ítélet, fenti 52. pont) semmiféle

megeősítést nem találnak. Mindenesetre mind a Grifoni kontra EAK ügyben 1994. február 3-án hozott ítélet (fenti 50. pont), mind Tesauro főtanácsnok ezen ügyre vonatkozó indítványa (EBHT 1994., I-343. o.) kifejezetten kizárja azt, hogy a bekövetkezett kár megállapítására és megtérítésére egyedül a szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó olasz szabályozás alapján kerüljön sor.

66 A Bizottság vitatja, hogy az olasz polgári törvénykönyv 2051. cikkében szereplő szabály, miszerint „mindenki felel a felügyelete alatt álló dolog okozta kárért, kivéve ha bizonyítja, hogy a kár előre nem látható, elháríthatatlan körülmények miatt következett be” a közösségi szabályozás és ítélkezési gyakorlat részét képezné. Ellenkezőleg, e rendelkezés, amely olyan személy felelősségének kimondását is lehetővé teszi, aki nem a kár közvetlen okozója, nem egyeztethető össze a közösségi intézmények szerződésen kívüli felelősségének megállapításához az ítélkezési gyakorlatban jelenleg megkövetelt feltételekkel.

67 Az olasz polgári törvénykönyv 2051. cikkében írt feltételek a jelen ügyben egyébként sem teljesülnek. Egyrészt egyetlen közösségi intézménynek sem áll a felügyelete alatt szennyvízgyűjtő, így a Közösség nem állhat helyt a szennyvízgyűjtő okozta esetleges kárért. Másrészt a felperes nem bizonyít semmiféle ok-okozati összefüggést az állítólagosan felügyelet alatt álló dolog és a kár között. Nem bizonyított ugyanis, hogy a felperes létesítményének elöntését ténylegesen a szennyvízgyűjtő Központ területén húzódó szakaszának kiöntése váltotta ki.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

68 Előzetesen meg kell vizsgálni, felróható-e a fenti 42. pontban felidézett ítélkezési gyakorlat alapján az alperes terhére rótt magatartás, azaz a munkálatok és/vagy a karbantartás elmulasztása a szennyvízgyűjtő harmadik gyűjtőszakaszán, valamely közösségi intézménynek vagy szervnek.

- 69 E tekintetben először ki kell mondani, hogy a felperes állításával (lásd a fenti 47. pontot) ellentétben egyáltalán nem következik a KKK-megállapodásból, hogy a harmadik gyűjtőszakasz a Közösség felelősségi körébe tartozik.
- 70 Legelőször is az az érv, miszerint a harmadik gyűjtőszakasz azért tartozik a Közösség felelősségi körébe, mert a KKK-megállapodásból adódóan egyetlen harmadik személy sem férhet hozzá, nem megalapozott.
- 71 Igaz ugyan, mint azt a felperes állítja, hogy a KKK-megállapodás F. mellékletének 1. cikke szerint a Központ és területe sérthetetlen, és házkutatás, közcélra való igénybevétel, elkobzás, kisajátítás, valamint minden közigazgatási és bírósági kényszerintézkedés alól mentes. Ugyanezen F. melléklet 3. cikkéből azonban az következik, hogy a Bizottságnak e mentességi jogállás ellenére is lehetővé kell tennie, hogy az érintett közszolgáltatók arra jogosult és a Bizottság szükséges engedélyével rendelkező képviselői a Központ területén található megfelelő berendezéseket ellenőrizhessék, javíthassák és karbantarthassák.
- 72 Márpedig a felek egyetértének abban, hogy a Központban a kérdéses szennyvíz-gyűjtővel megvalósuló szennyvízgyűjtés a KKK-megállapodás F. mellékletének 3. cikke értelmében vett közüzemi szolgáltatás. E tekintetben rögzíteni kell, hogy az Elsőfokú Bíróság írásban feltett kérdésére a Bizottság írásban megerősítette – anélkül, hogy a felperes e pontban ellentmondott volna neki –, hogy a szennyvízgyűjtési közüzemi szolgáltatás Központ részére való nyújtásával Ispra község volt megbízva. Így a jelen eljárás szempontjából úgy kell tekinteni, hogy a harmadik gyűjtőszakasz ellenőrzésének, javításának és karbantartásának hibái az isprai községi közigazgatást terhelik, amelynek arra jogosult és a Bizottság szükséges engedélyével rendelkező képviselői a harmadik gyűjtőszakaszhoz hozzáférhetnek.

- 73 Ezután meg kell állapítani, hogy a KKK-megállapodás egyetlen más rendelkezése sem alapozhatja meg az alperes terhére rótt magatartás Közösségnek való felróhatóságát. Igaz ugyan, hogy a KKK-megállapodás 1. cikke, amelyre a felperes nem is hivatkozik, lényegében azt tartalmazza, hogy az olasz kormány éves bérleti díj fejében a Közösség rendelkezésére bocsátja a Központot és a területet, amelyen épült. Azonban az e cikkben írt rendelkezésre bocsátás nem jelenti a harmadik gyűjtőszakaszért való felelősség átruházását a Közösségre. E cikket ugyanis együtt kell értelmezni a KKK-megállapodás más rendelkezéseivel, így különösen e megállapodás F. mellékletének 3. cikkével, amely utóbbiból az következik, hogy a harmadik gyűjtőszakasz ellenőrzése, javítása és karbantartása a szennyvízgyűjtési közüzemi szolgáltatást nyújtó jogalanyt terheli. E körülmények között a KKK-megállapodás 1. cikkét nem lehet úgy értelmezni, hogy az a szennyvízgyűjtő harmadik gyűjtőszakaszáért való felelősséget a Közösségre ruházza.
- 74 A KKK-megállapodás tehát nem teszi lehetővé az alperes terhére rótt magatartás miatt sem a Központ, sem más közösségi intézmény vagy szerv magatartása felróhatóságának kimondását.
- 75 Másodszor ki kell mondani, hogy a felperes összefoglaló jellegű állításával (lásd a fenti 47. pontot) ellentétben az alperes terhére rótt magatartás felróhatósága nem adódhat abból, hogy a harmadik gyűjtőszakasz a Központ kizárólagos rendelkezése alatt áll. Megállapítandó ugyanis, hogy – amint az a fenti 12. és 14. pontban szerepel – a gyűjtő egésze, így harmadik szakasza is az Ispra község területéről és a Központ területéről származó szennyvizet gyűjti össze. Emellett a fenti 72. pontban ismertetett megfontolásokból következően a harmadik gyűjtőszakaszon végzendő beavatkozások az isprai községi közigazgatás feladatát képezik. Mivel a harmadik gyűjtőszakasz nem áll a Központ kizárólagos rendelkezése alatt, így az állítólagos kizárólagosság nem alapozhatja meg az alperes terhére rótt magatartás Közösségnek való felróhatóságát.
- 76 Harmadszor meg kell vizsgálni, hogy vajon – amint azt a felperes lényegében állítja – felróható-e a Közösségnek a harmadik gyűjtőszakasz karbantartásának és/vagy azon munkálatok végzésének állítólagos elmulasztása a Központ tisztviselőinek és technikusainak közismert magatartása okán.

- 77 E tekintetben ki kell mondani: bizonyos, hogy a Központ a harmadik gyűjtőszakasz első részén 1990-ben elvégezte a nyitott csatorna 100 cm átmérőjű zárt vezetékre való cseréjét.
- 78 A Bizottság ugyan azt állítja, hogy e munkálatokat a Központ a Ferrovie dello Stato vagy az isprai községi közigazgatás kérésére végezte el. Azonban, amikor az Elsőfokú Bíróság felhívta a Bizottságot, hogy mutasson be minden olyan iratot, amelyből az állítólagos kérés megtörténte megállapítható, a Bizottság nem bizonyította e kérések megtörténtét. E körülmények között a jelen eljárás szempontjából úgy kell tekinteni, hogy a Központ saját kezdeményezésére végzett munkálatokat a harmadik gyűjtőszakasz első részén.
- 79 Ezenkívül a tárgyaláson a Bizottság szakértője előadta, hogy a Központ szolgálatai bizonyos rendszerességgel elvégezték a harmadik gyűjtőszakasz ellenőrzését és karbantartását.
- 80 E beavatkozások a Központ műszaki szolgálatainak önkéntes kezdeményezésére és a KKK-megállapodás alapján a közösségi intézményeket és szerveket terhelő bármiféle kötelezettség nélkül történtek. Mint az ugyanis a fenti 72. pontban megállapítást nyert, a harmadik gyűjtőszakasz ellenőrzésének, javításának és karbantartásának feladata a KKK-megállapodás alapján a Központ szennyvízelvezetési szolgáltatóját terhelik. Így tehát az a vélekedés a helyes, hogy e beavatkozásokkal a Központ más ügyében járt el.
- 81 Azonban az, hogy a Központ műszaki szolgálatai egyes esetekben a harmadik gyűjtőszakaszon végzett önkéntes beavatkozásukkal más ügyében jártak el, semmiképpen nem eredményezi azt, hogy e gyűjtőszakaszon a munkálatok vagy a karbantartás elmaradása a Központnak és így a Közösségnek felróható lenne.

- 82 Az ilyen megbízás nélküli ügyvitel csupán arra kötelezi a Központot, hogy a vállalt cselekményeket helyesen végezze el. Így a Központ által 1990-ben a harmadik gyűjtőszakasz első részén zárt vezeték lefektetésével vállalt beavatkozás nem terjed ki a harmadik gyűjtőszakasz kellő átfolyási hozamának biztosításához 2002-ben szükséges munkálatok elvégzésére, annál is kevésbé, mert – mint azt a Bizottság a tárgyaláson felperesi ellentmondás nélkül előadta – a Közösségnek semmiféle befolyása nincs az e harmadik gyűjtőszakaszon elvezetett víz mennyiségére.
- 83 Emellett a harmadik gyűjtőszakasz rendszeres ellenőrzésének és karbantartásának a Központ általi önkéntes vállalása kizárólag a Központ által ténylegesen elvégzett munkálatokra vonatkozik, és nem terjeszthető ki az állítólagosan elmulasztott felügyeletre és karbantartásra, amely továbbra is a Központ szennyvízelvezetési szolgáltatójának a felelőssége.
- 84 Ezenkívül a jelen ügyben nem bizonyították és nem is állították, hogy az alperes terhére rótt cselekmény, azaz a harmadik gyűjtőszakaszon munkálatok és/vagy karbantartás végzésének elmulasztása a Központ által vállalt megbízás nélküli ügyviteli cselekmények nem helyénvaló teljesítésének minősülne.
- 85 Még ha el is fogadjuk, hogy a felperes a harmadik gyűjtőszakasz elégtelen vízelvezető kapacitására hivatkozva hallgatólagosan azt állítja, hogy a Központ által 1990-ben végzett munkálatok a Központ megbízás nélküli ügyvitele során tett, nem helyénvaló beavatkozásnak minősülnek, akkor is helyes az a vélekedés, hogy a 100 cm átmérőjű, zárt csővezeték elhelyezése a harmadik gyűjtőszakasz első részén nem tekinthető a Központ által vállalt megbízás nélküli ügyviteli cselekmények nem helyénvaló teljesítésének.
- 86 Meg kell ugyanis állapítani, hogy a harmadik gyűjtőszakasz első részén elhelyezett csővezeték átmérője egészen pontosan azonos a harmadik gyűjtőszakasz második

részen korábban megvolt zárt csővezeték átmérőjével. A Központ által 1990-ben végzett munkálatok tehát nem érintették a harmadik gyűjtőszakasz vízvezető kapacitását. E körülmények között a harmadik gyűjtőszakasz állítólagosan elégtelen vízvezető kapacitása semmiképpen nem róható fel a Központnak.

- 87 Az eddigiekből az következik, hogy az alperes terhére rótt magatartás Közösségnek való felróhatósága nem adódhat a Központ műszaki szolgálatainak önkéntes beavatkozásából.
- 88 Negyedrészt vizsgálni kell, hogy az alperes terhére rótt magatartás Közösségnek való felróhatósága levezethető-e az isprai UTC illetékesének nyilatkozatából, amellyel azt állította, hogy a községi igazgatás, amelynek maga is részét képezi, nem felel a harmadik gyűjtőszakaszért.
- 89 E tekintetben, függetlenül attól a kérdéstől, jogosult-e a községi szolgálat illetékes azon közigazgatás felelősségéről nyilatkozni, melynek maga is részét képezi, megállapítható, hogy e nyilatkozat a községi igazgatás harmadik gyűjtőszakaszért való felelősségét azzal az egyetlen indokkal hárfítja el, hogy e szakasz a Közösség ingatlanán húzódik. Márpedig a KKK-megállapodás 1. cikkéből az következik, hogy a Közösség a kérdéses ingatlanok nem tulajdonosa. E rendelkezés ugyanis többek között azt tartalmazza, hogy az olasz kormány a Központot és a hozzá tartozó területet éves bérleti díj fejében a Közösség rendelkezésére bocsátja. Emellett a felperes nem bizonyítja, de nem is állítja, hogy az isprai UTC illetékesének nyilatkozata a KKK-megállapodást módosította. E körülmények között úgy kell tekinteni, hogy e nyilatkozat nem teszi lehetővé az alperes terhére rótt magatartás valamely községi intézménynek vagy szervnek való felróhatósága megállapítását.

90 Ötödrészt meg kell még vizsgálni, hogy az alperes terhére rótt magatartás a felróható-e Közösségnek azon rendelkezések miatt, amelyek megszegésére a felperes hivatkozik.

91 E tekintetben először is ki kell emelni, hogy a 96/282 határozat 9. cikkének (3) bekezdése, amelynek megszegésére a felperes hivatkozik, annak kimondására szorítkozik, hogy a Központ főigazgatója köteles meghozni a felelősségi körébe tartozó személyek és berendezések biztonságának biztosításához szükséges intézkedéseket. E rendelkezés tehát önmagában – annak megállapítása nélkül, hogy a harmadik gyűjtőszakasz a Központ főigazgatójának felelősségi körébe tartozó berendezés – nem alapozhatja meg a harmadik gyűjtőszakaszon munkálatok és/vagy karbantartás végzése állítólagos elmulasztásának felróhatóságát. Márpedig a felperes nem közöl semmiféle olyan adatot, amely lehetővé tenné, hogy a harmadik gyűjtőszakaszt a Központ főigazgatójának felelősségi körébe tartozó berendezésnek tekintsük. Éppen ellenkezőleg, mint az a fenti 72. pontban megállapítást nyert, a KKK-megállapodás F. mellékletének 3. cikkéből az következik, hogy a szennyvíz-gyűjtési közüzemi szolgáltatás Központ részére való nyújtásával Ispra községet bízták meg, így a harmadik gyűjtőszakasz nem eshet a Központ felelősségi körébe tartozó berendezésekkel egy tekintet alá. E körülmények között a 96/282 határozat 9. cikkének (3) bekezdése nem teszi lehetővé az alperes terhére rótt magatartás Közösségnek való felróhatósága megállapítását.

92 A felperes ezután a KKK-megállapodás megsértését állítja, mert az szerinte előírja, hogy a Központnak védenie és óvnia kell a közbiztonságot. Mint azt a Bizottság helytállóan előadja, a KKK-megállapodás F. melléklete 16. cikkének (1) bekezdése az egyetlen biztonsággal és közegészség-védelemmel foglalkozó rendelkezés ebben a megállapodásban. Azonban a biztonság és a közegészség-védelem területén e rendelkezés csupán a tűzvédelemre és az ionizáló sugárzás elleni védekezésre vonatkozik. Márpedig a jelen ügyben a felperes semmiféle olyan érvet nem ad elő, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az alperes terhére rótt magatartás a tűzvédelemmel és az ionizáló sugárzás elleni védekezéssel állna kapcsolatban. E körülmények között azt a következtetést kell levonni, hogy az alperes terhére rótt magatartás felróhatósága nem következhet a Központnak – a KKK-megállapodás F. melléklete 16. cikkének (1) bekezdésében kimondott – a biztonság és a közegészség-védelem biztosítására irányuló kötelezettségéből.

- 93 Végül a felperes azt állítja, hogy az alperes terhére rótt magatartás az olasz polgári törvénykönyv 2043. és 2051. cikkének rendelkezései alapján a Közösség szerződésen kívüli felelősségét eredményezi.
- 94 Az olasz polgári törvénykönyv 2043. cikkéről szólva, még ha a felperessel együtt el is ismernénk, hogy az e rendelkezésben kimondott károkozás tilalma a tagállamok jogában közös elv, és hogy az a jelen ügyben a gondosság általános elvének a Bizottság és/vagy a Központ általi megsértése miatt alkalmazandó, mégis meg kell állapítani, hogy a felperes semmiféle okot nem közöl, miért terhelné a Bizottságot és/vagy a Központot gondossági kötelezettség a harmadik gyűjtőszakasz tekintetében. E körülmények között a hivatkozott rendelkezés nem teszi lehetővé az alperes terhére rótt magatartás Közösségnek való felróhatósága megállapítását.
- 95 Az olasz polgári törvénykönyv 2051. cikkéről szólva, még ha el is ismernénk, hogy e rendelkezés a tagállamok jogában közös elvnek minősül, meg kell állapítani, hogy a felperes nem bizonyítja, hogy a harmadik gyűjtőszakasz közösségi intézmény vagy szerv felügyelete alatt áll. Ugyanis, ellentétben a felperes állításával, a szennyvíz-gyűjtő feletti felügyelet nem vezethető le a Központ ingatlanának tulajdonjogából, mivel – mint az a fenti 89. pontban megállapítást nyert – ezen ingatlanak egyetlen közösségi intézmény vagy szerv sem tulajdonosa. Következésképpen, még ha el is ismernénk, hogy a harmadik gyűjtőszakasz annak az ingatlanak a tartozéka, amely alatt húzódik, abból sem következik semmiképpen, hogy a Közösség tulajdonában állna. Ezt az érvet tehát el kell utasítani.
- 96 Azt az érvet is el kell utasítani, miszerint a harmadik gyűjtőszakasz azért áll a Bizottság vagy a Központ felügyelete alatt, mert a KKK-megállapodás F. mellékletének 1. cikke szerint harmadik személyek nem férhetnek hozzá. Mint az ugyanis a fenti 71. pontban megállapítást nyert, a Bizottság a KKK-megállapodás F. mellékletének 3. cikke értelmében köteles a KKK-megállapodás F. mellékletének 1. cikkében írt mentességet felfüggeszteni annak érdekében, hogy az érintett

közüzemi szolgáltatók a Központ területén található megfelelő berendezéseket ellenőrizhessék, javíthassák és karbantarthassák. E körülmények között a Központ ingatlanának állítólagos mentességére nem lehet annak bizonyítása végett hivatkozni, hogy a harmadik gyűjtőszakasz a Bizottság és/vagy a Központ felügyelete alatt áll.

- 97 A harmadik gyűjtőszakasz azzal az indokkal sem állhat a Bizottság és/vagy a Központ felügyelete alatt, hogy e szakasz a Központ kizárólagos rendelkezése alatt áll. Ugyanis az előző pontban kifejtett megfontoláson túl, a fenti 75. pontban is megállapítást nyert, hogy mivel a szennyvízgyűjtő, és így a harmadik gyűjtőszakasz is, Ispra község területéről és a Központ területéről származó szennyvizet gyűjt össze, a harmadik gyűjtőszakaszt nem lehet úgy tekinteni, hogy az a Bizottság és/vagy a Központ kizárólagos rendelkezése alatt áll.
- 98 Az eddigiekből az következik, hogy a harmadik gyűjtőszakasz karbantartásának és/vagy azon munkálatok végzésének állítólagos elmulasztása nem róható fel közösségi intézménynek, sem szervnek. E körülmények között a keresetet – elfogadható részében mint megalapozatlant – el kell utasítani, anélkül hogy a Község szerződésen kívüli felelőssége bekövetkeztének egyéb feltételeit vizsgálni kellene.

A bizonyításfelvétel iránti kérelmekről

- 99 A felperes állításainak bizonyítása érdekében bizonyítás felvételét kéri az Elsőfokú Bíróságtól. Közelebről azt kéri, kötelezze az Elsőfokú Bíróság felvilágosítás adására a Központ igazgatóját és alkalmazottait, valamint a kiöntéskor a helyszínen megjelent olasz hatóságokat. Azt állítja, hogy tanúbizonyítást kell elrendelni, és e tekintetben fenntartja a jogot a kihallgatandó tanúk nevének későbbi közlésére. Végül előadja, hogy az állított tények bizonyításához – ideértve az állítólagosan bekövetkezett vagy a jövőben keletkező károkat is – helyszíni szemle és/vagy szakértői vizsgálat elvégzése szükséges.

- 100 E tekintetben ki kell emelni, hogy a felperes nem közli sem a pontos tényeket, amelyek bizonyítása e bizonyításfelvételtől várható lenne, sem azt, miben szolgálná e bizonyításfelvétel az alperes terhére rótt magatartás közösségi intézménnyel vagy szervvel szembeni felróhatóságának bizonyítását. E körülmények között a bizonyításfelvétel iránti kérelmeket el kell utasítani.

A költségekről

- 101 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a értelmében a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 102 Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell saját költségein kívül a Bizottság költségeinek viselésére.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) Az Elsőfokú Bíróság a keresetet a meghatározatlan, jövőben bekövetkező vagyoni kár és a meghatározatlan, bekövetkezett vagy a jövőben bekövetkező nem vagyoni kár megtérítésére irányuló kérelmet tartalmazó részében – mint elfogadhatatlant – elutasítja.

- 2) **Az Elsőfokú Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében – mint megalapozatlant – elutasítja.**
- 3) **Az Elsőfokú Bíróság a bizonyításfelvétel iránti kérelmeket elutasítja.**
- 4) **Az Elsőfokú Bíróság a felperest kötelezi mind saját, mind a Bizottság költségeinek viselésére.**

Pirrung

Meij

Pelikánová

Kihirdetve Luxembourgban, a 2005. november 30-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

J. Pirrung

hivatalvezető

elnök